

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

УДК: 330.1; 336.7

Кузьминчук Наталія Валеріївна

доктор економічних наук, професор

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Kuzmynchuk Nataliia

Doctor of Economics, Professor

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: 0000-0002-9844-3429

Терованесова Олександра Юріївна

кандидат економічних наук, доцент

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Terovanesova Oleksandra

PhD of Economics

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: 0000-0001-9323-8699

Ковальов Євген Володимирович

студент

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Kovalov Yevhen

Student of the

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: 0009-0007-7692-0056

Гальцева Олена Михайлівна

студентка

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Haltseva Olena

Student of the

V.N. Karazin Kharkiv National University

ORCID: 0000-0001-9037-3422

**ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ
НА ФОНДОВОМУ РИНКУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ
FORMATION A FAVORABLE INVESTMENT CLIMATE IN THE
STOCK MARKET AS A PREREQUISITE FOR INCREASING THE
COMPETITIVENESS OF THE ECONOMY**

Анотація. У статті розглянуто сучасний стан та перспективи розвитку українського фондового ринку. Обґрунтовано важливість залучення інвестицій для розвитку економіки країни. Наголошено, що становлення розвиненого фондового ринку – це необхідна умова для забезпечення сталого економічного зростання в умовах відновлення вітчизняної економіки. Подано характеристику важливим змінам та реформам на фондовому ринку України протягом останніх років, що дозволить підвищити конкурентоспроможність як суб'єктів підприємницької діяльності, так і ефективність економіки в цілому. Проаналізовано заходи, які влада приймала для залучення інвестицій та сприяння розвитку фондового ринку. Наголошено, що український фондовий ринок має значний потенціал для зростання конкурентоспроможності та розвитку, а важливими чинниками, що сприятимуть подальшому розвитку ринку, є збільшення кількості емітентів та інвесторів, підвищення рівня довіри до ринку, вдосконалення законодавства та зменшення адміністративних бар'єрів. Здійснено прогнозування параметрів майбутнього розвитку інвестиційного клімату на фондовому ринку

України. Зауважено, що український фондовий ринок має великий потенціал для зростання та розвитку, і владі необхідно приділити цьому максимальну увагу. Крім того, важливим фактором розвитку фондового ринку України є подальше підвищення рівня технологічної оснащеності бірж і банківських установ, які займаються обслуговуванням ринку цінних паперів. Розвиток сучасних технологій, таких як блокчейн та штучний інтелект, може значно покращити ефективність торгівлі, ризик-менеджменту та інші аспекти ринку. Додатково, удосконалення правового поля та боротьба з корупцією є важливими аспектами, які позитивно вплинуть на інвестиційний клімат фондових бірж України та забезпечать стабільність його розвитку в майбутньому. Проведений економічний аналіз показує, що український фондовий ринок демонструє позитивну динаміку розвитку, залучає інтерес інвесторів, в тому числі міжнародних, та має потенціал для подальшого зростання. Зазначено, що влада вживає заходів для покращення інвестиційного клімату на ринку, таких як спрощення регулювання та залучення іноземних інвесторів. Проте, є деякі виклики, зокрема зменшення ліквідності та зростання вартості кредитування, які можуть негативно вплинути на розвиток ринку. Незважаючи на це, інвестиційний клімат на фондовому ринку України є перспективним і має потенціал для подальшого зростання та розвитку.

Ключові слова: *фондовий ринок, конкурентоспроможність, інвестиційний клімат, інвестиції, інструменти фондового ринку, біржовий фондовий ринок України.*

Summary. *The article considers the current state and prospects of the development of the Ukrainian stock market. It is substantiated the importance of attracting investment for the development of the country's economy. It is noted that the formation of a developed stock market is a necessary condition for ensuring sustainable economic growth in the conditions of recovery of the*

domestic economy. It is presented the description of the important changes and reforms in the stock market of Ukraine over the past years which will increase the competitiveness of both business entities and the economy as a whole. It is analyzed the measures taken by the authorities to attract investment and promote the development of the stock market. It is noted that the Ukrainian stock market has a significant potential for increased competitiveness and development and the important factors contributing to further development of the market are the increase in the number of issuers and investors, increasing the level of confidence in the market, improving legislation and reducing the administrative barriers. The parameters of the future development of the investment climate in the Ukrainian stock market are forecasted. It is noted that the Ukrainian stock market has a great potential for the growth and development and the authorities need to pay maximum attention to this. In addition, the important factor in the development of the Ukrainian stock market is a further increase in the level of technological equipment of exchanges and banking institutions that serve the securities market. The development of modern technologies such as blockchain and artificial intelligence can significantly improve trading efficiency, risk management and other aspects of the market. Additionally the improvement of the legal field and the fight against corruption are the important aspects that will positively affect the investment climate of stock exchanges of Ukraine and ensure the stability of its development in the future. The conducted economic analysis shows that the Ukrainian stock market demonstrates the positive development dynamics, attracts the interest of investors, including international ones and the potential for further growth. It is stated that the authorities are taking measures for improving the investment climate in the market such as simplifying regulation and attracting the foreign investors. However, there are some challenges, in particular, a decrease in liquidity and an increase in the cost of lending, which may negatively affect the development of the market. Despite this, the investment climate in the Ukrainian

stock market is promising and has the potential for the further growth and development.

***Key words:** stock market, competitiveness, investment climate, investments, stock market instruments, stock exchange market of Ukraine*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України, проблема недостатнього рівня інвестиційного клімату на фондовому ринку є однією з актуальних проблем в економіці. Інвестори, як вітчизняні так і зарубіжні, не мають достатньої довіри до українського фондового ринку через недостатній рівень стабільності та передбачуваності економічного середовища в країні. Ризики, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю в Україні, високі ставки валютного ризику та недостатнє регулювання ринку, є основними факторами, які стримують інвестиційний потенціал фондового ринку України. Тому, важливо дослідити тенденції інвестиційного клімату на фондовому ринку України, визначити основні ризики та виклики для інвесторів та запропонувати можливі шляхи вирішення цієї проблеми для покращення інвестиційної привабливості України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато зарубіжних і вітчизняних вчених вивчали різні аспекти стратегічного управління, інвестиційного менеджменту та можливість бути конкурентоспроможними на фондовому ринку як на території своєї держави так і за її межами. Серед цих науковців можна виділити С. В. Безвух [1], О. В. Васильєв, А. І. Німкович [2], О. М. Ісхакова, К. В. Проценко, А. О. Стовбун [4], М. М. Кутузова [6], М. В. Лизун [7], О. В. Третьякова [14], Татарин Н. Б. [16] та інших. Багато дослідників, як і вітчизняних, так і з-за кордону, обговорювали питання інвестиційної привабливості. До таких науковців можна віднести Г. О. Зеленько [3], Ю. В. Кривенко [5], Н. П. Резнік [12] та інших. Завдання інвестиційної привабливості є дуже актуальним для

України, особливо в умовах кризового соціально-економічного становища, низького рівня капіталовкладень та відсутності інтересу з боку іноземних інвесторів.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є огляд поточного стану інвестиційного клімату на фондовому ринку України, визначення його переваг та недоліків, аналіз тенденцій та прогнозування перспектив розвитку фондового ринку України та важливості підвищення інвестиційної привабливості фондового ринку України для приваблення як вітчизняних, так і іноземних інвесторів для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Виклад основного матеріалу. Фондовий ринок України в останні роки проходив через періоди змін та викликів. Наприклад, протягом 2014-2015 років фондовий ринок зазнав значних втрат через початок військового конфлікту на сході країни, падіння курсу гривні та загальне економічне зниження вплинуло на його конкурентоспроможність.

Однак, з початку 2016 року фондовий ринок України почав демонструвати позитивні зміни. Зокрема, були прийняті декілька важливих законодавчих актів, які сприяли розвитку ринку та покращенню його інфраструктури.

У 2016-2017 роках спостерігалось збільшення обсягів торгів на фондовій біржі, зростання кількості емітентів та кількості інвесторів. Зокрема, в 2017 році на фондовому ринку України було здійснено перший за останні кілька років IPO, що свідчить про покращення інвестиційної привабливості фондового ринку країни.

Проте, в наступні роки розвиток фондового ринку був повільнішим. У 2018-2019 роках спостерігалось зниження активності на фондовій біржі та кількості інвесторів. Також у цей період виникли деякі скандали в інвестиційному секторі, що вплинуло на довіру інвесторів до фондового ринку.

У 2020 році фондовий ринок України зазнав впливу пандемії COVID-19 та світової економічної кризи. Однак, в цьому ж році національна фондова біржа запровадила нові інструменти для приваблення інвесторів та підтримки розвитку малих та середніх підприємств.

Загалом у 2019-2021 роках фондовий ринок України пройшов кілька важливих змін та розвитку. Особливу увагу привернули наступні події:

1. Зміна лідерства на фондовій біржі: у жовтні 2019 року новим Генеральним директором ПАТ "Українська біржа" став Андрій Єрмак, який перед тим очолював Департамент ринків капіталу Нацкомфінпослуг.

2. Розвиток електронної торгівлі на біржі: у 2020 році ПАТ "Українська біржа" запровадила нову платформу торгів – "Електронну торговельну систему".

3. Збільшення кількості випущених облігацій: у 2020 році кількість випущених облігацій на фондовому ринку України збільшилася на 37% порівняно з попереднім роком.

4. Розвиток інвестиційного банкінгу: у 2020 році на фондовому ринку України було зареєстровано 6 нових інвестиційних банків.

5. Запровадження ринку цінних паперів для малих та середніх підприємств: у 2021 році Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України затвердила положення про ринок цінних паперів для малих та середніх підприємств.

6. Розвиток ринку деривативів: у 2021 році на фондовому ринку України було запуснено новий ринок деривативів на фондовий індекс UH.

Ці зміни та розвиток на фондовому ринку України свідчать про зростання інтересу до інвестування в українські компанії та ринки.

На українському фондовому ринку в останні роки активно залучали інвестиції з різних джерел, включаючи внутрішні та зовнішні джерела. Зокрема, внутрішні джерела включають залучення коштів від власників компаній, продаж акцій на внутрішньому ринку, випуск нових акцій та інші

методи. Зовнішні джерела включають залучення коштів від іноземних інвесторів, залучення позик від банків та інших фінансових установ, емісію євробондів, інвестицій від державних фондів та інвестиційних фондів.

За останні роки найбільш активно залучали інвестиції компанії з секторів аграрного бізнесу, енергетики, фармацевтики та інформаційних технологій. Загалом, залучення інвестицій українськими акціонерними компаніями збільшилося в порівнянні з попередніми роками, що свідчить про зростання інтересу до українського ринку та підвищення його інвестиційної привабливості. Однак, важливо зазначити, що не всі сектори мають однакову привабливість для інвесторів та існують ризики, пов'язані зі стабільністю політичного та економічного середовища.

Наразі, міжнародний інтерес до українського фондового ринку зберігається, хоча його рівень залежить від різних факторів, включаючи політичну та економічну ситуацію в Україні, а також світові тенденції.

З одного боку, український фондовий ринок все ще має низький рівень капіталізації порівняно з іншими країнами Східної Європи. З іншого боку, український уряд та Національний банк України проводять реформи, які сприятимуть розвитку фондового ринку та залученню інвестицій. Також, інтерес до українського фондового ринку підтримується з боку міжнародних фінансових організацій, таких як Міжнародний валютний фонд та Європейський союз, які надають Україні фінансову та технічну допомогу, щоб підтримати її економічні та фінансові реформи.

Український фондовий ринок є однією з важливих галузей економіки, символом розвитку не лише ринку капіталу, а й розвитку всієї фінансової системи країни. Сучасний стан і структура вітчизняного ринку цінних паперів є результатом процесу трансформації економічної системи України протягом останніх років під впливом внутрішніх чинників та кризи на світовому фінансовому ринку. І одним із найважливіших показників розвитку ринку цінних паперів є їх випуск.

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у січня – червня 2023 року, становив 42,9 млрд грн та 5 млн доларів США. Порівняно з першою половиною 2022 року (14,9 млрд грн) загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів номінованих у гривні у відповідному періоді 2023 року збільшився майже в 3 рази.

Протягом січня - червня 2023 року Комісією зареєстровано 8 випусків акцій на суму 3,2 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2022 року обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 2,8 млрд грн [13]. Ця динаміка продемонстрована у таблиці 1.

Таблиця 1

Обсяг та кількість випусків акцій, зареєстрованих Комісією протягом січня-грудня 2022 – січня-червня 2023 року

Період	Обсяг випуску акцій, млн грн		Кількість випусків, шт	
	2022	2023	2022	2023
Січень	373,31	1 255,4	5	1
Лютий	13,08	1 514,5	2	1
Березень	0,00	0,00	0	-
Квітень	0,00	59,6	0	3
Травень	0,00	194,6	0	2
Червень	9,15	130,0	2	1
Липень	1032,58	-	2	-
Серпень	0,00	-	0	-
Вересень	790,30	-	2	-
Жовтень	450,50	-	1	-
Листопад	304,30	-	2	-
Грудень	32075,08	-	4	-
Усього	35048,30	3 154,1	20	8

Джерело: річний звіт НКЦПФР [13]

З початку 2023 року Комісією скасовано реєстрацію 95 випусків акцій на суму 16,5 млрд грн. Серед значних за обсягом випусків акцій, які суттєво

вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій у червні 2023 року, зареєстровано: випуск ПрАТ «САВ 92» на суму 130,0 млн грн.

Що стосується випуску облігацій, то велика частина – це певний цільовий випуск облігацій. Також популярні корпоративні облігації, споживачами яких є компанії фінансового сектора. При цьому певна кількість процесів відбувається у фінансах, але поки що вони не на 100% пов’язані з інвестиційним процесом. Крім того, через політичну нестабільність в Україні погіршився інвестиційний клімат країни. В результаті інвестиційна діяльність в країні стала менш активною, оскільки інвестори не бажають вкладати гроші в сумнівні та ризиковані проєкти.

Комісією протягом січня-червня 2023 року Комісією зареєстровано 9 випусків облігацій підприємств на суму 11,7 млрд грн та 5 випусків облігацій підприємств в іноземній валюті на суму 5,0 млн доларів США. Порівняно з аналогічним періодом 2022 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств за першу половину 2023 року збільшився на 10,0 млрд грн [13]. Ця динаміка продемонстрована у таблиці 2.

Таблиця 2

**Обсяг та кількість випусків облігацій підприємств, зареєстрованих
Комісією протягом січня-грудня 2022– січня-червня 2023 року**

Період	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн						Кількість випусків, шт	
	Загальний обсяг зареєстрованих випусків, млн грн		Підприємства (крім банків та страхових компаній)		Банки	Страхові компанії		
	2022	2023	2022	2023	2022/23	2022/23	2022	2023
Січень	450,39	10800,0	450,39	10 800,0	0	0	14	2
Лютий	1221,05	0	1221,05	0	0	0	15	5
Березень	0	0	0	0	0	0	0	0
Квітень	0	900,0	0	900,0	0	0	0	2
Травень	0	0	0	0	0	0	0	0
Червень	0	0	0	0	0	0	0	0
Липень	70	-	70	-	0	0	1	-
Серпень	0	-	0	-	0	0	0	-
Вересень	50	-	50	-	0	0	1	-
Жовтень	0	-	0	-	0	0	0	-
Листопад	235	-	235	-	0	0	8	-

Грудень	0	-	0	-	0	0	0	-
Усього	2026,45	11700,0	2026,45	11700,0	0	0	39	9

Джерело: річний звіт НКЦПФР [13]

За перше півріччя 2023 року Комісією скасовано реєстрацію 27 випусків облігацій підприємств на суму 3,9 млрд грн, 2 випуски облігацій внутрішніх місцевих позик на суму 0,5 млрд грн та 1 випуск опціонних сертифікатів на суму 0,05 млрд грн.

За результатами торгів на організованих ринках капіталу протягом січня-грудня 2022 року обсяг торгів фінансовими інструментами склав 160,64 млрд грн. Протягом січня-грудня 2022 року порівняно з даними аналогічного періоду 2021 року обсяг торгів фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу зменшився на 291,36 млрд грн (січень-грудень 2021 року – 451,99 млрд грн) [13] (таблиця 3).

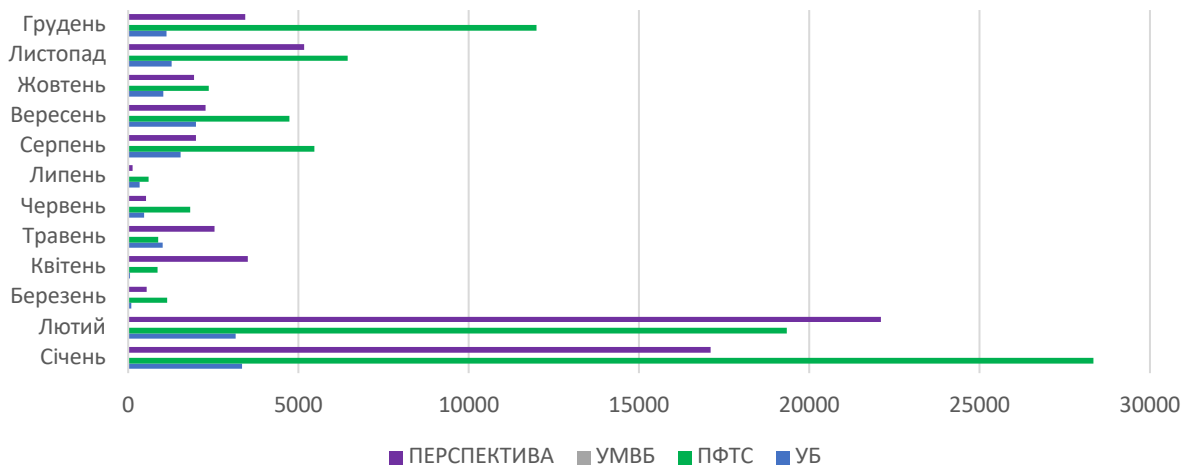
Таблиця 3

Обсяг торгів фін. інструментами на операторах організованих ринків капіталу протягом січня-грудня 2022 року, млн грн

	УБ	ПФТС	УМВБ	ПЕРСПЕКТИВА	Усього
Січень	3335,90	28343,70	2,28	17109,84	48791,72
Лютий	3152,87	19330,98	2,17	22103,42	44589,44
Березень	82,69	1143,85	0,00	533,93	1760,47
Квітень	57,23	856,12	0,00	3520,69	4434,04
Травень	1016,14	886,71	0,00	2526,01	4428,86
Червень	476,73	1829,91	0,00	526,29	2832,93
Липень	330,75	603,75	0,00	133,97	1068,46
Серпень	1543,54	5460,72	0,00	1985,51	8989,77
Вересень	1987,24	4734,41	0,00	2271,32	8992,97
Жовтень	1033,52	2363,36	0,00	1934,88	5331,76
Листопад	1270,05	6437,82	0,00	5159,79	12867,67
Грудень	1130,17	11982,98	0,00	3434,78	16547,93
Усього	15416,82	83974,32	4,44	61240,43	160636,02

Джерело: річний звіт НКЦПФР [13]

Для більш детального аналізу представимо таблицю у вигляді діаграми (рис. 1).

Рис. 1. Обсяг торгів фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу протягом січня-грудня 2022 року, млн грн

Джерело: складено авторами на основі річного звіту НКЦПФР [13]

За даними діаграми, видно, що найбільший обсяг торгівлі було здійснено на ПФТС (Придніпровській фондовій та товарній біржі), із загальним обсягом торгівлі в 83 974,32 млн грн, що становить більше половини (52,28%) від загального обсягу торгівлі на всіх операторах.

Наступним за обсягом торгівлі є оператор ПЕРСПЕКТИВА з 61 240,43 млн грн (38,13% від загального обсягу). Обсяг торгівлі на УБ (Українській біржі) склав 15 416,82 млн грн (9,6% від загального обсягу), а на УМВБ (Українській міжбанківській валютній біржі) – 4,44 млн грн (0,003% від загального обсягу).

Також можна сказати, що обсяг торгівлі на ПФТС та ПЕРСПЕКТИВІ був стабільним протягом поточного року, тоді як на УБ та УМВБ були значні коливання. Найбільший обсяг торгів зафіксовано у січні та грудні для всіх операторів.

За результатами торгів на організованих ринках капіталу протягом першого півріччя 2023 року обсяг торгів фінансовими інструментами склав майже 195,0 млрд грн, 607,1 млн доларів США та 48,5 млн Євро. Протягом

січня-червня 2023 року порівняно з даними аналогічного періоду 2022 року обсяг торгів фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу збільшився на 88,0 млрд грн (січень-червень 2022 року – 106,8 млрд грн). [13]. Дані представлені у таблиці 4.

Таблиця 4

Обсяг торгів фін. інструментами на операторах організованих ринків капіталу протягом січня-червня 2023 року, млн грн

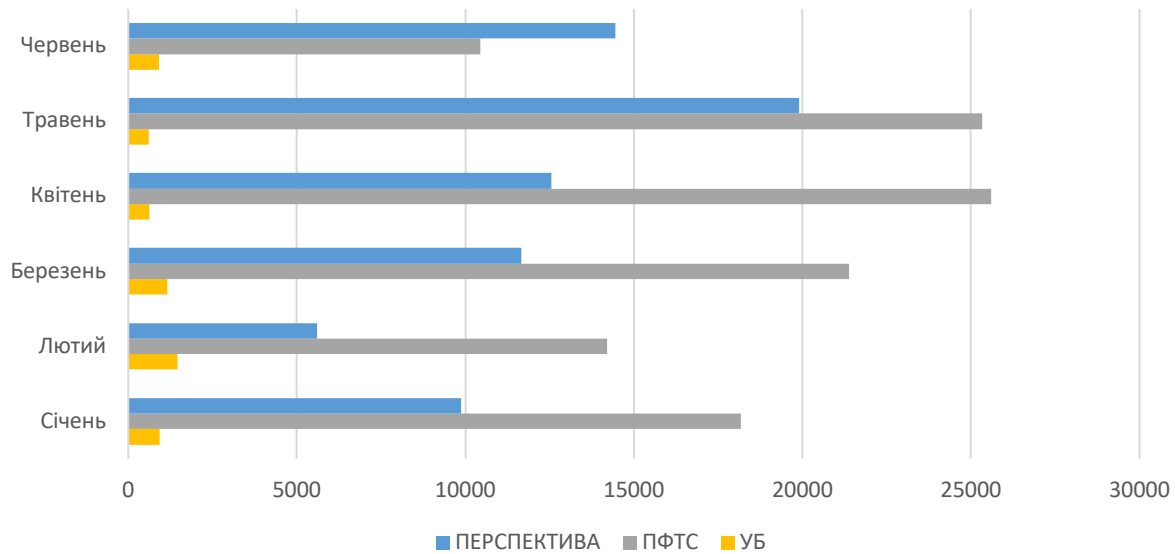
	УБ	ПФТС	ПЕРСПЕКТИВА	Усього
Січень	928,0	18178,6	9880,5	28987,0
Лютий	1467,3	14206,8	5593,0	21267,2
Березень	1164,4	21377,9	11653,5	34195,8
Квітень	626,7	25594,4	12553,8	38774,9
Травень	602,4	25334,4	19895,8	45832,6
Червень	910,6	10435,0	14452,8	25798,5
Липень	-	-	-	-
Серпень	-	-	-	-
Вересень	-	-	-	-
Жовтень	-	-	-	-
Листопад	-	-	-	-
Грудень	-	-	-	-
Усього	5699,4	115127,1	74029,5	194855,9

Джерело: річний звіт НКЦПФР [13]

Для більш детального аналізу представимо таблицю у вигляді діаграми (рис. 2).

За даними діаграми, видно, що найбільший обсяг торгівлі було здійснено на ПФТС (Придніпровській фондовій та товарній біржі), із загальним обсягом торгівлі в 115 127,1 млн грн, що становить більше половини (59,07%) від загального обсягу торгівлі на всіх операторах.

Наступним за обсягом торгівлі є оператор ПЕРСПЕКТИВА з 74 029,5 млн грн (37,99% від загального обсягу). Обсяг торгівлі на УБ (Українській біржі) склав 5 699,4 млн грн (2,93% від загального обсягу).

Рис. 2. Обсяг торгів фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу протягом січня-грудня 2023 року, млн грн

Джерело: складено авторами на основі річного звіту НКЦПФР [13]

Українська влада активно працює над створенням сприятливого інвестиційного клімату на фондовому ринку. Для залучення інвестицій використовуються різні інструменти і заходи, такі як:

1. Реформи. Уряд України проводить реформи, спрямовані на поліпшення економічного клімату та підвищення інвестиційної привабливості країни. Зокрема, проводиться реформа у сфері регулювання фінансового ринку.

2. Підвищення прозорості. Для залучення іноземних інвесторів в Україні впроваджується міжнародні стандарти фінансової звітності та підвищується прозорість в діяльності компаній.

3. Запровадження інвестиційних програм. Влада України запроваджує різноманітні інвестиційні програми, такі як інвестиційні податки, пільги для інвесторів, державні гранти тощо.

4. Промоція фондового ринку. Для залучення інвесторів в Україні проводяться різні заходи з промоції фондового ринку, такі як фінансові форуми, бізнес-місії, конференції тощо.

5. Розвиток електронної торгівлі. В Україні активно розвивається електронна торгівля на фондовій біржі, що забезпечує більш широкий доступ до фондового ринку та збільшує інвестиційний потенціал країни.

Тож український фондовий ринок має значний потенціал для подальшого розвитку. Зокрема, відбувається активна робота з приватизації державних підприємств, що може призвести до зростання кількості публічних компаній на фондовому ринку України. Також українські компанії можуть залучати інвестиції шляхом випуску облігацій, що дозволяє їм отримувати потрібну фінансову підтримку без необхідності продажу акцій.

Потенційний розвиток українського фондового ринку можливий і завдяки збільшенню інтересу іноземних інвесторів до України. Для цього необхідно продовжувати вдосконалювати інвестиційне законодавство, забезпечувати стабільність в економіці та політиці, підвищувати рівень прозорості та корпоративного управління публічних компаній.

Одним з перспективних напрямів розвитку українського фондового ринку є впровадження технологій блокчейн та цифрові активи. Це може забезпечити додатковий стимул для інвестицій, а також зменшити витрати на операції з цінними паперами та збільшити швидкість обігу цінних паперів.

Також можливості для розвитку українського фондового ринку пов'язані з розвитком альтернативних форм фінансування, таких як краудфандинг та краудінвестинг. Ці механізми можуть стати додатковим джерелом фінансування для малих та середніх підприємств, які не мають можливості залучити інвестиції через традиційні шляхи.

Прогнози щодо майбутнього розвитку інвестиційного клімату на фондовому ринку України є досить оптимістичними. З одного боку, уряд України та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку вживають заходів для поліпшення інвестиційного клімату на ринку,

зокрема, стимулювання залучення іноземних інвесторів та сприяння розвитку інфраструктури ринку. З іншого боку, відбувається зростання інтересу до українського фондового ринку з боку іноземних інвесторів, що свідчить про його потенціал та перспективи.

Також важливо зазначити, що Україна має значний потенціал для розвитку ринку емісій корпоративних облігацій та інших інструментів, що може стати додатковим стимулом для розвитку фондового ринку.

Усі ці фактори дають підстави для очікування подальшого розвитку інвестиційного клімату на фондовому ринку України та збільшення обсягів залучення інвестицій. Однак, варто пам'ятати, що такі процеси зазвичай є довгостроковими та потребують стабільності та підтримки з боку влади та бізнесу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, фондовий ринок – це потужний потенціал розвитку фінансової системи України, який безперервно змінюється і розвивається. Проведене дослідження свідчить про те, що стверджувати, що фондовий ринок є важливим джерелом залучення капіталу для розвитку економіки країни. Наявність уніфікованого процесу залучення учасників та інвестування дозволяє оптимально розподіляти інвестиційні ресурси та пов'язані з ними ризики, враховуючи мету учасників інвестиційного процесу. По-друге, фондовий ринок України має недостатньо розвинуту інфраструктуру та нормативно-правову базу, що негативно впливає на інвестиційний клімат країни. Уряд повинен приділити достатню увагу розвитку фондового ринку та підтримці ініціатив, спрямованих на його розвиток. Зокрема, важливо забезпечити прозорість та довгостроковість фондового ринку, а також відповідну контрольну функцію держави. Це дозволить зберегти довіру та інтерес інвесторів до фондового ринку України.

Незважаючи на позитивні зміни, фондовий ринок України ще потребує додаткових зусиль для того, щоб стати привабливішим для

іноземних та внутрішніх інвесторів. Серед ключових викликів можна виділити покращення правової бази, розвиток фондових індексів та деривативних інструментів, а також збільшення кількості емітентів та обсягів торгів. У цілому, збільшення інвестиційної привабливості фондового ринку України є важливою передумовою для залучення інвестицій в економіку країни та її подальшого розвитку, що є передумовою підвищення конкурентоспроможності економіки.

Література

1. Безвух С. В. Фондовий біржовий ринок України: стан, тенденції, проблеми і заходи щодо їх вирішення // *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. Хмельницький, 2014. № 5 (1). С. 69-74.
2. Васильєв О.В., Німкович А. І. Сучасні трансформації інфраструктури фондового ринку України та Європи. *Економіка розвитку*. 2016. № 4 (80). С. 16-22.
3. Зеленюк Г. О., Гуцан т. Г., Гура А. О. Інвестиційний клімат в економіці України: сучасний стан і напрями покращення. *Бізнес Інформ*. 2020. № 1. С. 100-107.
4. Ісхакова О.М., Проценко К.В., Стовбун А.О. Стан та перспективи розвитку фондового ринку в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 12 (39). С. 752-756.
5. Кривенко Ю. В. Іноземні інвестиції та їх залучення в економіку України за допомогою фондового ринку. *Економічний вісник університету. Економічна теорія*. Переяслав, 2022. № 54. С. 136-144.
6. Кутузова М. Фондовий ринок України в умовах нестабільності світового фінансового середовища. *Молодий вчений*. 2016. № 3 (30). С. 115-118.

7. Лизун М. В. Проблеми та перспективи розвитку фондового ринку України. *Вісник Львівського університету. Міжнародні відносини*. Львів, 2014. № 36 (1). С. 110-116.
8. Офіційний сайт АТ «Українська біржа». URL: <https://www.ux.ua/> (дата звернення: 12.09.2023)
9. Офіційний сайт ПрАТ «Українська Міжбанківська Валютна Біржа». URL: <https://www.uicgroup.com/> (дата звернення: 12.09.2023)
10. Офіційний сайт фондової біржі «Перспектива». URL: <https://fbr.com.ua/> (дата звернення: 12.09.2023)
11. Офіційний сайт фондової біржі «ПФТС». URL: <https://pfts.ua/> (дата звернення: 12.09.2023)
12. Резнік Н.П., Зіновєв М.О. Покращення інвестиційного клімату в сучасних умовах розвитку фондового ринку України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Економіка і менеджмент*. Суми, 2016. № 6 (76). С. 113-117.
13. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (дата звернення: 12.09.2023)
14. Третякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 103-107.
15. Фондовий ринок: підручник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2015. 621 с.
16. Татарин Н. Б. Конкурентоспроможність фондового ринку України як головна передумова фінансової безпеки держави. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2014. № 2 (42). С. 77-83. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/Rbetu_2014_2_13.pdf (дата звернення: 12.09.2023)

References

1. Bezvukh S. V. Fondovyi birzhovyi rynek Ukrainy: stan, tendentsii, problemy i zakhody shchodo yikh vyrishennia // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu. Ekonomichni nauky. Khmelnytskyi, 2014. № 5 (1). S. 69-74.
2. Vasyliev O.V., Nimkovych A. I. Suchasni transformatsii infrastruktury fondovoho rynku Ukrainy ta Yevropy. Ekonomika rozvytku. 2016. № 4 (80). S. 16-22.
3. Zelenko H. O., Hutsan t. H., Hura A. O. Investytsiinyi klimat v ekonomitsi Ukraini: suchasnyi stan i napriamy pokrashchennia. Biznes Inform. 2020. № 1. S. 100-107.
4. Iskhakova O.M., Protsenko K.V., Stovbun A.O. Stan ta perspektyvy rozvytku fondovoho rynku v Ukraini. Molodyi vchenyi. 2016. № 12 (39). S. 752-756.
5. Kryvenko Yu. V. Inozemni investytsii ta yikh zaluchennia v ekonomiku Ukrainy za dopomohoiu fondovoho rynku. Ekonomichni visnyk universytetu. Ekonomichna teoriia. Pereiaslav, 2022. № 54. S. 136-144.
6. Kutuzova M. Fondovyi rynek Ukrainy v umovakh nestabilnosti svitovoho finansovoho seredovyscha. Molodyi vchenyi. 2016. № 3 (30). S. 115-118.
7. Lyzun M. V. Problemy ta perspektyvy rozvytku fondovoho rynku Ukrainy. Visnyk Lvivskoho universytetu. Mizhnarodni vidnosyny. Lviv, 2014. № 36 (1). S. 110-116.
8. Ofitsiinyi sait AT «Ukrainska birzha». URL: <https://www.ux.ua/> (date of access: 12.09.2023)
9. Ofitsiinyi sait PrAT «Ukrainska Mizhbankivska Valiutna Birzha». URL: <https://www.uicgroup.com/> (date of access: 12.09.2023)
10. Ofitsiinyi sait fondovoi birzhi «Perspektyva». URL: <https://fbp.com.ua/> (date of access: 12.09.2023)

11. Ofitsiynyi sait fondovoi birzhi «PFTS». URL: <https://pfts.ua/> (date of access: 12.09.2023)
12. Reznik N.P., Zinoviev M.O. Pokrashchennia investytsiinoho klimatu v suchasnykh umovakh rozvytku fondovoho rynku Ukrainy. Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarynogo universytetu. Ekonomika i menedzhment. Sumy, 2016. № 6 (76). S. 113-117.
13. Richnyi zvit Natsionalnoi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (date of access: 12.09.2023)
14. Tretiakova O. V., Kharabara V. M., Hreshko R. I. Fondovyi rynek Ukrainy: osoblyvosti funktsionuvannia v suchasnykh umovakh. Ekonomika ta derzhava. 2020. № 5. S. 103-107.
15. Fondovyi rynek: pidruchnyk / V.D. Bazylevych, V.M. Sheludko, V.V. Virchenko ta in. Kyiv: Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka, 2015. 621 s.
16. Tatoryn N. B. Konkurentospromozhnist fondovoho rynku Ukrainy yak holovna peredumova finansovoi bezpeky derzhavy. Rehionalna biznes-ekonomika ta upravlinnia. 2014. № 2 (42). S. 77-83. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/Rbetu_2014_2_13.pdf (date of access: 12.09.2023)